

[Erik Appel.]

den Støtte, der ydes baade til Skolernes Drift og til Pensionsfonden, og jeg kan udtale en tilsvarende Tak til de Kommuner, der villigt giver Tilskud. Men Tilskuddene ophæver altsaa ikke Vanskelighederne. Jeg henstiller derfor til den højtærede Minister at overveje Formen for en øget Støtte gennem fælleskommunal Udligningsfond eller paa anden Maade. Friskolefolkene ønsker ikke at fritages for selv at yde Bidrag til deres Skole, men de kan ikke magte Opgaven alene; der er adskillige Smaakaarsfolk blandt Forældrene. Om Lærerne tror jeg at kunne hævde, at de drevet af stor Idealitet er gaaet ind til deres Gerning, men der kan økonomisk trækkes for store Veksler paa Idealitet. Det sidste maa vi bittert erkende for mange andres Vedkommende. Ved de frie Skoleformer for Ungdommen, saaledes ved den danske Folkehøjskole, der har nær Forbindelse med Friskolen, er ved Rigsdagens Medvirkning Lærertilønnen forøget betydeligt, med den Begrundelse bl. a. at tiltrække dygtige Lærerkrafter. Om det er den sikre Vej dertil, skal jeg ikke udtale mig om, men jeg føler mig overbevist om, at et lavt liggende Lønniveau kan virke proletarisere trods alle velmenende Idealer.

Med disse Bemærkninger skal jeg gentage min Henstilling til den højtærede Undervisningsminister om velvillig Overvejelse af den danske Friskoles Stilling.

Jeg ønsker sluttelig at fremsætte nogle almindelige Bemærkninger om det danske Folks øjeblikkelige Stilling, idet jeg indskyder, at jeg med Udtrykket „det danske Folk“ naturligvis ikke omfatter det hele Folk, men dog en ret væsentlig Del af det, saadan som jeg gennem mangfoldige Møder rundt om i Landet har faaet Kendskab til det. Og jeg mener da at kunne sige, at Folket tager Tingenes Omskiftelser med en Ro, der skyldes Evne til Selvbeherskelse, opøvet gennem en tusindaarig Historie, der bød paa megen Modgang og paa dybt rammende Nederlag. Men det danske Folk blev ikke paa anden Maade Nederlagets Folk, end at det kunde tage et Nederlags Konsekvens og derfor rejse sig derefter og vinde ny Styrke og stærkere Sammenhold.

Men en tilkæmpet ydre Ro er ikke til enhver Tid Udtryk for et tilsvarende Indre. Det danske Folk var aldrig i den Forstand et neutralt Folk, at dets Sind blev apatisk, ligegyldigt, over for andre. Selv til Tider haardt bøjet fik det et medfølende Sindelag mod andre Folk. Gennem Strid har vi kæmpet os frem til Fred med Naboer. Trods

1807 naaede vi et nabovenligt Forhold til det engelske Folk, trods 1940 vil vi ogsaa naa til et nabovenligt Forhold til det tyske Folk. Der ligger dybt i det danske Folks Sind et Ønske om et forstaaende Forhold til vor store sydlige Nabo trods aartusindgammel Strid. Naar en øjeblikkelig Hindring engang fjernes, vil nye Muligheder aabne sig for et Venskab, der kan hvile paa Oprigtighed og fæstnes under gensidig Respekt for hver Parts Folkeejendommelighed. Vi Danske er ikke blot Nordboere, men ogsaa Germaner, og vi har den fællesgermanske Selvstændighedstrang og Ærekærlighed. Men som vort Land er jævnt i sine Formationer og vort Sprog jævnt i sine Udtryksformer, saa fører vi ikke højstemt Tale om vor Ære, men vi bærer den dybt i vort Sind og klart i vore Tanker.

Vi føler os som et ikke uvæsentligt Led i det nordiske og det germanske Fællesskab. Vi har vort Særpræg, og vi har faaet vort Pund og vore Talenter givet. Maaske har vi under Indtryk af stærke Strømninger fra andre Folk til Tider været ved at svigte vort Pund og gravet et Talent ned; men nu klirrer Spader i danske Hænder, og ved Siden af Krigens skarpe Staalklang hører vi med Fortrøstning Spadedrag gennem dansk Jord. Vi er ved at finde os selv under det voldsomme europæiske og Verdensopgør, der af os ikke opfattes som en blot Kamp mellem Stormagter, men som et indre Oprør i Folkene for at finde Vej frem mod en bedre Tid mellem Europas Folk og Verdens Nationer.

Vi Danske vil med den Beslutsomhed, vi i Samarbejde kan enes om, og med Trofasthed mod betroet eller tildelt folkelig Opgave styrke os til at kunne række broderlig Haand over hidtil spærrende Landegrænser.

Erik Eriksen: Der er et Forhold, som jeg gerne vil henlede den højtærede Socialministers Opmærksomhed paa. Der er her i Landet ikke saa faa Fiskerkoner, hvis Mænd paa Grund af Forholdene ikke kan komme hjem og varetage deres Forsørgerpligter. Saa vidt jeg har forstaaet, faar disse Kvinder et vist Beløb til at forsørge Familien for, men i mange Tilfælde er dette Beløb ikke tilstrækkeligt; især naar der er en større Børneflokk at forsørge, kniber det. Det er nok særlig i Esbjerg, at dette sociale Forhold gør sig stærkt gældende, men ogsaa i Thyborøn og adskillige andre Steder er der Familier blandt Fiskerbefolkningen, som kæmper med Vanskeligheder, fordi Forsørgeren er borte.

Jeg gør kun opmærksom paa disse helt